

Een eigenzinnig en gastvrij landgoed

Den Alerdinck II vraagt overheden om 'meer vertrouwen'

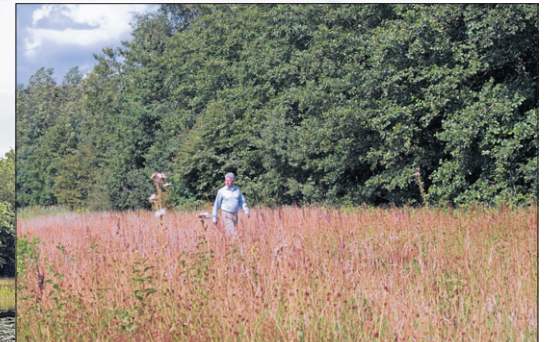
tekst Nico Hoffer; n.hoffer@destentor.nl
foto's Yke Ruessink

Landgoed Den Alerdinck wordt in 1427 voor het eerst vermeld. In 1797 koopt Bernardus Josephus van Sonsbeek 'het goed Den Alerdinck met 't Boeren Erve, losse landerijen, bomen en verdere houtgewaschen' voor 16.125 gulden. Drie generaties zwaait de familie Van Sonsbeek de scepter over het landgoed. In 1875 trouwt Pauline Frederique Elisabeth Marie van Sonsbeek met Joan Marie baron van Voorst tot Voorst. In 1939 komt het landgoed in handen van hun jongste zoon mr. Godfried Roderic die in 1967 overlijdt. Zijn oudste zoon, Roderic Paul Marie, verkrijgt dan 106 hectare grond en vijf pachtboerderijen, gerangschikt onder de Natuurschoonwet van 1928. Nu omvat Den Alerdinck II 120 hectare, met zes boerderijen: Ganzepan Hoeve, Roderic's Hoeve, Pauline's Hoeve, Joan's Hoeve, Kolkhof Hoeve en Eileuver Hoeve.

In 1987 is Den Alerdinck II ondergebracht in een besloten vennootschap. Doelstelling: 'Beheer en duurzame instandhouding van het landgoed, alsmede het bewaren en vermeerderen van het natuurschoon.'

■ De waterplas op landgoed Den Alerdinck II. Ruim 88000 m3 zand werd weggegraven, zo'n 4500 vrachtwagens. „De zandopbrengst was net genoeg om dit project zonder inrichtingssubsidie uit te voeren.“

■ Godfried van Voorst tot Voorst in het struweel

■ Een van de tolbomen die toegang geven tot landgoed Den Alerdinck II.

■ Overgrootmoeder Pauline F.E.M. van Sonsbeek trouwt in 1875 met Joan Marie baron van Voorst tot Voorst.

H Een eigenzinnig en gastvrij landgoed

Men neemt twee betrokken baronnen-broers. Men voert een hartstochtelijk gesprek over verleden, heden en toekomst van particuliere landgoederen in Overijssel en daarbuiten. Men krijgt een doorwrochte mengeling van bevlogenheid én van bezorgdheid. „Het is zo mooi, maar het kan zo veel makkelijker. Die wispelturige overheden toch...“

Samen met hun in Canada wonende zuster Marie Pauline Sophie (62) voeren Godfried Roderic Marie (56) en Seger Emmanuel (51) van Voorst tot Voorst eendrachtig het beheer over particulier landgoed Den Alerdinck II in Laag-Zuthem. Lang woonde de familie Van Voorst tot Voorst in Zwolle. Godfried en Seger zijn, met hun gezinnen, en moeder, de eerste telgen die op het landgoed wonen. Wuivende halmen, goudgeel graan - vrijwel géén mais - mei-

doornhagen, lange lanen, veel bosvallen op rabatten, een uitgestrekte waterplas, lisdodden, libellen. Een 'mooie verdeling' tussen bos, landbouw en open natuur. Een oude bijna vier kilometer lange zeewaterkerende dijk, een rijke flora en fauna met mezen, musen, geelgorzen, bonte en zwarte spechten, kerk- en ransuilen en vooral rust: dat is landgoed Den Alerdinck II. Let wel: twee. Want Den Alerdinck I ligt slechts een paar honderd meter zuidwaarts, de statige havenzate die in 1868 werd verkocht. Godfried en Seger: „Sommige landgoedeigenaren verkochten beetje bij beetje delen van hun landgoed om het hoofdhuis in stand te houden. Bij ons is het andersom gegaan. Het hoofdhuis werd verkocht maar het grootste deel van het landgoed en de boerderijen bleven sindsdien als één geheel behouden. Dat is een goed besluit geweest.“

Dan volgt een warme lofzang op hun jeugd, hun ouders, hun nog altijd vitale moeder (90) en hun vader Roderic. Hij overleed in 1988 maar hij betrof zijn kinderen al op jonge leeftijd bij alle be-

langrijke ontwikkelingen op het landgoed. Beide zonen in vreugdevolle herinnering: „Toen we zes jaar waren gingen we als drijver mee op jacht. In het weekeinde mochten we met de windbuis schieten op schijfjes in het bos. Op een speelse manier bracht vader ons in aanraking met alle facetten van het landgoedbeheer.“ Godfried: „Toen ik een jaar of zeventien was stelde ik voor in een deel van het bos fijnsparren te planten. „Regel het maar“, zei vader en voor ik het wist stond ik met een plantschop in de hand tweeduidend fijnsparren te planten. Geniet ik nu nog van, veertig jaar later.“

Seger: „Jong als we waren wilden we de hakhoutcultuur terugbrengen, goed voor flora en fauna. De soortenrijkdom zou toenemen. ‘Ga maar aan de slag,’ zei vader en daar stonden we, zaagbroeken en veiligheidsschoenen aan, stoere helmen op. Met zijn tweeën dagen aan het zagen. De bomen schuin afzagen, de stobbes laten staan. Dertig jaar later zijn de louten uitgegroeid tot krachtige nieuwe bomen.“

Nóg een tekenend voorbeeld. Beide broers: „Vader nam ons al

gauw mee naar vergaderingen waar vooral grijze mannen zaten die ons lichtelijk argwanend aankijken als wij ook wat te berde brachten over landgoedbeheer, jong als we waren. Vader kon goed loslaten, kon goed met jonge mensen omgaan. Hij gaf ons veel vertrouwen en al vroeg passende verantwoordelijkheid. Om ons heen zien we landgoedeigenaren die het nog steeds moeite kost hun bezit tijdig over te dragen. Jammer.“

Dan komt het gesprek op de soms 'moeizame' verhouding met overheden. Beide broers plaatsen hun 'positief bedoelde' kritische kanttekeningen: „We hebben meer last dan profijt van overheden. Ze laten je nooit met rust, eisen te veel van landgoedeigenaren op het gebied van regelgeving. Het wemelt van regeltjes en wetten die je beperken in het beheer, je op onnodige kosten jagen, het eigen karakter van ieder specifiek landgoed bedreigen. We hebben te maken met recreatienota's, structuurschema's, woonvisies, bestemmingsplannen, streekplannen, natuurgebiedsplannen en gemarkeerde routes waarbij meestal

spraak is van inleveren, achteruitgang van de kwaliteit van het landgoed. Met de ruime openstelling zijn wij zeer gastvrij. Dat wil niet zeggen dat het landgoed gebaat is bij gemarkeerde routes. Die hebben een aanzuigende werking op mountainbikers die nu over onze wandelpaden racen. Ook loslopende honden zijn funest voor de fauna. Als je hondbezitters daarop aanspreekt krijg je vaker een grote mond. De samenleving is verhard, maar de gemeente handhaaft niet en dus zit-ten landgoed - flora en fauna- en de rustzoekende wandelaars met de sores. Ons landgoed is daarvoor te klein en te kwetsbaar. Wij doen er alles aan om de biodiversi-

“ We vragen niet om een voorkeursbehandeling”

Godfried en Seger van Voorst

teit te vergroten en de rust te bewaren. Onze bossen zorgen voor schoon water en schone lucht. Toch moeten we daarvoor waterschapslasten betalen. Het kan zoveel efficiënter. Als de overheden instellingen als Natuurmonumenten, Landschap Overijssel én de particuliere landgoedeigenaren nou eens ont-lasten en ont-zorgen, dan hoeven ze ook minder subsidies te verstrekken. In Nederland wordt nu veel geld doelloos rondgepompt. Zeer inefficiënt, zeer kostbaar. De overheden zouden ons meer moeten vertrouwen en faciliteren.“

Seger en Godfried - beiden hebben een beroepsbaan buiten het landgoed - pleiten voor 'het nieuwe denken'. „Ons pleidooi komt bij overheden niet altijd over, althans: ze doen er weinig mee. Terwijl wij toch de mensen van de praktijk zijn. We vragen niet om een voorkeursbehandeling, maar we willen de ruimte om onze landgoederen verantwoord in stand te houden, met zo min mogelijk subsidies en echt: dat kán. Daarmee wordt ook een algemeen maatschappelijk belang gediend. De overheden zouden

meer rekening kunnen houden met al die pels in het landschap en met de eigenaren die ze generaties lang beheren, soms tegen de klippen op maar altijd gestoeld op eeuwenlange kennis van de praktijk en ervaring die van generatie op generatie is doorgegeven.“ Godfried en Seger van Voorst tot Voorst wijzen op een recente positieve ontwikkeling die 'weliswaar zes jaar duurde, waar het in twee jaar gekund had', maar toch: „Wij hebben de provinciale pilot 'Rood voor Groen' op bestaande landgoederen' kunnen verwezenlijken. Van zeventig hectare landbouwgrond worden 26 hectare omgevormd naar twintig hectare open natuur en zes hectare nieuw bos, bovenop de al bestaande vijftig hectare bos en natuur. In totaal hebben we 2800 vierkante meter aan vervallen stallen gesloopt met veel asbest er in. In ruil daarvoor kunnen we nu vijf nieuwe woningen bouwen in één cluster waarmee we vervangende pachtopbrengsten kunnen genereren. Door de crisis is er nu nog geen markt voor, maar het zit in het vat. Een ontwikkeling waar we persoonlijk financieel niet beter van worden maar die wel de conti-

nuitteit van het landgoed helpt bevorderen. Het is niet onze verdienste dat het landgoed er was, het is wel onze verdienste dat het er nog steeds is. Het hoort bij onze familie. Als je het gaat beschouwen als een 'afstootbaar bezit' dan is dat het begin van het einde. Tegelijkertijd beseffen we heel goed dat wij slechts passanten zijn, doorgeefluiken aan toekomstige generaties. Onze kinderen - Godfried's zoon Alexander is al actief als plaatsvervangend directeur - zullen op hun manier in hun tijd dit mooie erfgoed verder dragen. Daar hebben we veel vertrouwen in. Net als vader inder tijd in ons.“

.....
www.landgoeddenalderdinck.nl